

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU
ȘI AL EPISCOPIILOR CLUJ ȘI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorități și străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele și corespondența
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

NICOLAE BĂLAN

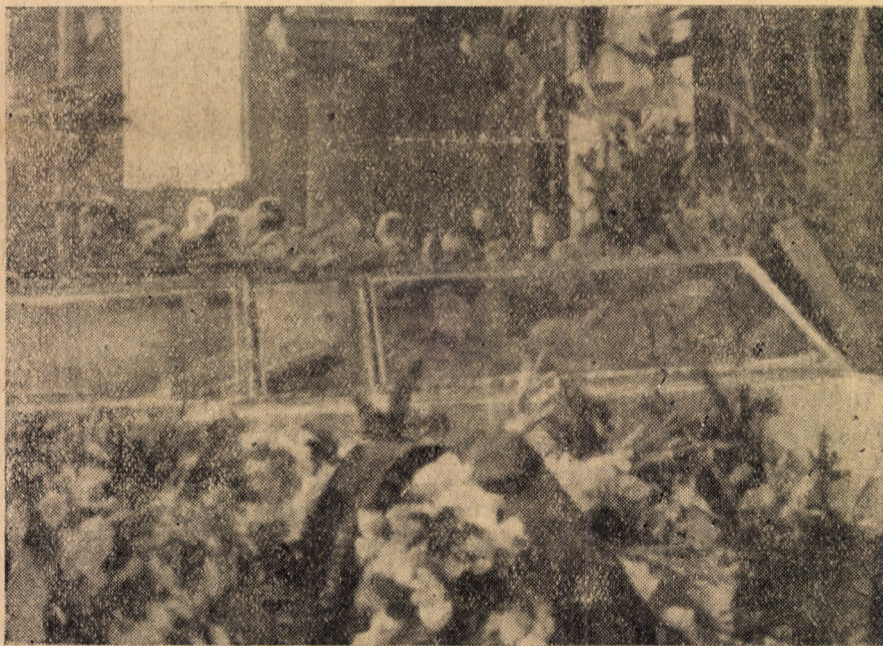
arhiepiscop și mitropolit

1882—1955

Sîmbătă, 6 august a. c., ziua Praznicului Schimbării la Față a Domnului, la orele 12¹⁵ s-a răspindit peste tot vestea dureroasă a morții I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului. Cine ar fi putut da crezare celor spuse? Doar cu puțin înainte I. P. S. Sa participase la sfînta Liturghie din capela Institutului, ca apoi să primească în audiențele programate. Avea de gînd să meargă la Sfînta Mănăstire Brîncoveanu dela Sîmbăta de sus pentru recreere. Cu toate acestea vestea era adevărată. Domnul l-a luat la Sine în ziua Schimbării Sale la Față, în vreme ce veghea treaz încă la cirna Bisericii ardelenne. După audiențe o scurtă criză de inimă a întrerupt pentru totdeauna firul vieții pămîntești a înaltului nostru arhiepiscop. Venirea în grabă a Domnului Dr. Filănescu n-a putut opri mersul fatal al crizei.

Cine ar putea descrie durerea ce a încercat inimile fiilor lui duhovnicești, cînd au aflat de plecarea marelui ierarh dintre noi? Din toate părțile soseau preoți și credincioși ca să dea expresie dragostei lor față de arhiepiscopul lor și telegrame de condoleanțe din partea Dlui Dr. Petru Groza Președintele Prezidiului Marelui Adunări Naționale, I. P. S. Patriarh Justinian, a Dlui Prof. acad. P. Constantinescu-Iași, Ministrul Cultelor, a I. P. S. Mitropolitii Sebastian, Firmilian și Vasile, a P. S. episcopi și a o mulțime de de preoți și credincioși, mărturiseau despre participarea tuturor la durerea arhiepiscopiei noastre.

Îndată s-a făcut îmbălsămarea obișnuită și îmbrăcarea și așezarea în sicriu. În același timp s-a ținut o ședință plenară a Consistorului, care a luat dispozițiunile necesare. După ce P. S. arhiepiscopul Teodor Scorobeș a dat expresie durerii, pe care o simt clerul și credincioșii arhiepiscopiei și angajamentului de a păstra neștersă amintirea Adormitului în Domnul și de a lucra mai departe pe linia indicată de viața lui, se păstrează o clipă de reculegere. Apoi P. C. vicar Traian Belascu prezintă plicul sigilat, care cuprinde Testamentul Mitropolitului Nicolae scris

în 1945. Testamentul este deschis de reprezentantul Notariatului Public, Dl. A. Popa, care îl citește. Textul lui se consemnează într-un proces verbal. Testamentul acesta arată principiile fundamentale ale activității bisericești a celui adormit, atașamentul lui față de Biserică și popor, grija de Institutul Teologic și de publicațiile teologice ale Arhiepiscopiei, de mănăstire și de cler și credincioși. De aici, donații pentru Institut și pentru Mănăstire și dorința de a se continua lucrarea de luminare a clerului și credincioșilor. Mulțumind tuturor pentru sprijinul și ajutorul dat, iertînd pe toți și cerînd iertare dela toți, Marele Ierarh își exprimă încrederea în Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos care îl va încununa cu răsplata ostenețelor puse în slujba Bisericii sale. Testamentul a fost ascultat într-o atmosferă de profundă reculegere.

După aceea se aprobă textul necrologului și textul circularei către preoți și credincioși, se alege un comitet, în frunte cu P. C. Traian Belascu, care să se ocupe de inventarul Reședinței și de organizarea funerariilor. Se fixează câteva dispozițiuni în legătură cu pregătirea înmormîntării. Cu aceasta ședința a luat sfîrșit.

Sosînd I, P. S. mitropolit Vasile al Banatului, PP. SS. Iosif al Rîmnîcului și Nicolae al Clujului se precizează programul funerariilor

pînă în ultimele amănunte. P. C. Traian Belascu primește însărcinarea din partea I. P. S. Patriarh Justinian — care a preluat conducerea Arhiepiscopiei și Mitropoliei — să se ocupe de desfășurarea acestor funerarii.

Dorința testamentară a I. P. S. mitropolit Nicolae a fost ca înmormîntarea să fie simplă și ca sicriul să fie așezat în capela Institutului, apoi în Catedrala mitropolitană, de unde să fie transportat la sfînta Mănăstire Brîncoveanu dela Sîmbăta de sus. Această dorință a fost respectată întocmai. Sicriul a fost pus în capela Institutului, ca a doua zi, Duminică 7 august a. c., la orele 12, să fie mutat în Catedrală pe umeri de preoți, în sunet de clopote și imne de prohodire, urmat de mulțimea preoților și credincioșilor. Zi și noapte au veghat la căpătîiul sicriului cîte doi preoți

care citeau neconținut sfintele Evanghelii și cîte 4 preoți și 2 studenți teologi, care stăteau de straje. Fără de oprire a fost valul credincioșilor care trecea prin fața sicriului, închinîndu-se și rugîndu-se pentru odihna arhiepiscopului lor. În felul acesta preoții și credincioșii și-au manifestat dragostea și prețuirea lor. Coroane de flori erau jur împrejur și jerbe de flori împodobeau sicriul. În mijlocul lor adormitul în Domnul era tot așa de senin, de zîmbitor parcă, precum l-am cunoscut în viață. Se răsfrîngea în chipul acesta mulțumirea unui suflet, care și-a împlinit datoria și acum pleacă înconjurat de iubirea tuturor la Părintele luminilor și al slavei cei veșnice.

Prohodirea

Marți 9 august, a. c., dîmîneța s-a slujit Liturghie arhierescă în Catedrală, iar la ora 11 a început slujba înmormîntării. Soborul era format din: I. P. S. Patriarh Justinian, I. P. S. Mitropolitii Firmilian și Vasile, P. S.-lor Iosif al Rîmnîcului, Nicolae al Clujului, Teofil al Romanului, Antim al Buzăului, Valerian al Oradiei, Veniamin, Policarp și Teodor și mulți consilieri, profesori de teologie, protopopi, preoți și dia-

con. I. P. S. Sebastian al Moldovei și P. S. Andrei al Aradului n-au putut veni la funerarul. Au participat Dl. Dr. Petru Groza, Președintele Prezidiului Marei Adunări Naționale, Dl. Prof. acad. P. Constantinescu-Iași, Ministrul Cultelor, membri familiei celui răposat, episcopul luteran Müller cu o delegație de protopopi, directori din Ministerul Cultelor, Dl. Nicolaese președintele Sfatului Popular orășenesc Sibiu, reprezentanți ai autorităților locale și ai diferitelor culte, protopopi, preoți și credincioși, călugări și călugărițe, studenți teologi, umplind nu numai catedrala ci și jurul catedralei pînă departe. Răspunsurile le-a dat un cor bărbătesc, condus de P. C. prof. Gh. Șoima.

După terminarea prohodirii a luat cuvîntul I. P. S. Patriarh Justinian, care a făcut o multilaterală caracterizare a Mitropolitului Nicolae.

Cuvîntarea Prea Fericitului Patriarh Justinian

Domnule Președinte,
Inalt Prea Sfinți și Prea Sfinți Membri ai Sfintului Sinod,
Domnule Ministru,
Iubiți Membri ai Adunării și Consiliului Eparhial,
Iubit cler și popor dreptcredincios,

Dumnezeu a chemat în locașurile sale cerești pe mitropolitul Nicolae al Ardealului.

Plecarea lui pentru totdeauna dintre noi este o pierdere mare pentru Biserica Ortodoxă Română și pentru Patria noastră, iar despărțirea sa de noi este dureroasă.

Tainele Providenței divine rămîn însă pururea ascunse minții noastre, iar vrerea lui Dumnezeu nu poate fi oprită și nici întoarsă înapoi. Durerea noastră este mare, dar nu trebuie să ne purtăm ca cei ce n-au nădejde, după cuvîntul Apostolului, care ne spune: „Fraților, despre cei ce au adormit, nu voim să fiți în neștiință, ca să nu vă întristați ca cei ce n-au nădejde. Deoarece, dacă credem că Iisus a murit și a înviat, tot așa credem că Dumnezeu, pe cei adormiți întru Iisus, îi va aduce împreună cu El” (I Tesaloniceni IV, 13—14).

Plecarea mitropolitului Nicolae dintre noi — acolo unde fiecare vom pleca la rîndul nostru, e un moment în care durerea noastră se împletește cu gîndurile luminoase despre marea sa personalitate bisericască și patriotică.

Mitropolitul Nicolae Bălan a fost, în adevăr, o personalitate de culme în istoria contemporană a Bisericii și a Patriei noastre. Curat în viața sa, cinstit în toată activitatea sa de apostol național și bisericesc, urmărind cu încredere și dîrzenie idealul său făurit din nevoile și năzuințele poporului ardelean, el a mers drept, hotărît, fanatic, așa cum fac numai firile alese, caracterele sincere, convingerile adînci.

În cei 50 de ani de lucrare neistovită în ogorul Bisericii, el a avut mari contribuții în toate domeniile vieții ortodoxe din Ardeal și din toată țara, prin cultura lui, prin geniul său organizatoric, prin însuflețirea caldă pe care o pune în proiectele și în faptele sale, prin puterea sa de pătrundere și de deslegare a situațiilor celor mai complicate, prin tactul său imperturbabil în orice împrejurare, prin optimismul său robust, prin dragostea sa arzătoare față de Dumnezeu, de oameni, de Biserică și de țară, prin dăruirea sa fără rezervă pentru binele tuturor.

Tînărul profesor și apoi Mitropolit Nicolae a înviorat, a dezvoltat, a sporit și a dat strălucire așezămintelor bisericesti moștenite. Știind că o Biserică lucrează și prețuiește pe măsura clerului său, el s-a preocupat în gradul cel mai înalt de pregătirea clerului și de însuflețirea acestuia pentru apostolatul preoțesc. Idealul său a fost de a da clerului o cît mai întinsă cultură. În scopul acesta el a reorganizat pe baze noi învățămîntul la Academia Teologică din Sibiu, sporind anii de studii, creînd o strălucită bibliotecă și pregătind profesori la Universitățile din țară și din străinătate. El a înființat „Revista Teologică”, a creat seriile de publicații cu lucrări teologice, lucrări pedagogice, biblioteci de popularizare, a alimentat „Telegraful Român”, etc.

Mitropolitul Nicolae era el însuși un om de înaltă cultură, așa cum o dovedesc cele peste o mie de studii și articole scrise de dînsul și nenumăratele cuvîntări, perle de artă oratorică și de gîndire bisericască. Cugetarea sa adîncă, precisă și bine încheată, e o podoabă a teologiei românești și îndreptar pentru noi toți. Cuvîntul său calm, măsurat, bine gîndit, curge limpede, cald și învăluitoare din mîntea sa de aur. Cînd mitropolitul Nicolae ridică glasul său, o făcea nu pentru a-și scoate în evidență meritele proprii, ci pentru a apăra o cauză dreaptă, a sublinia un principiu înalt, a spulbera o intrigă sau o insinuaie. Smerenia și frumusețea duhovnicească a personalității sale sînt prea bine cunoscute tuturor.

În duhul blîndeței și smereniei și-a desfășurat activitatea sa în sinul Sfintului Sinod timp de 35 de ani — contribuînd la făurirea tuturor legilor de bază ale Bisericii noastre. Prezența mitropolitului Nicolae Bălan s-a făcut simțită în toate momentele de afirmare ale Ortodoxiei românești, cît și în momentele de răsruce istorică pentru țară. Nu numai că a contribuit cu toată ființa lui la actul unirii Ardealului cu Patria Mămă, dar el s-a străduit continuu, cu toate puterile lui, pentru consolidarea acestei uniri. Mitropolitul Nicolae a avut fericirea, ca bătrînul Simeon, să-și vadă realizate două visuri fierbinți, două idealuri mari, pentru care a luptat cu dîrzenie și în care a

nădăjduit cu înfrigurare: unirea teritorială și politică a Ardealului cu Patria Mămă și unirea religioasă a romînilor la sinul Bisericii Mame ortodoxe, după ce fuseseră desbinați de Roma papală cu 250 ani în urmă. Duhul dragostei frățești a biruit, dînd inimii părintești a marelui Vlădică o satisfacție și o bucurie de negrăit — sufletul său de înflăcărat patriot este astăzi împăcat de conștiința datoriei împlinite și izbînda luptei sale, căci a luptat ca nimeni altul pentru prestigiul și autoritatea Bisericii românești, pentru binele și înflorirea Patriei sale.

În inima marelui adormit în Domnul Biserica Ortodoxă a avut o misiune providențială pentru credincioșii noștri, pe care i-a ajutat și i-a păzit în vremuri de grea cumpănă. Credincioșii trebuiau să se străduiască spre a-și însuși virtuțile evanghelice, iar Biserica să mîngăie, să ajute și să ocrotească pe credincioși. Lucrul acesta era cu puțină numai cu vitejia duhovnicească a ierarhului conducător hotărît, cu convingeri adînc înrădăcinate și lămurit așezate — mitropolitul Nicolae iubind adevărul, închinîndu-și viața și toate gîndurile lui Bisericii, țării și Neamului; prețuind totdeauna cu adevărat cinstea și munca, a desconsiderat tot ce stă în calea progresului, dezvoltării morale-culturale și economice a fiilor Patriei sale.

Trăitor în timpul celor două războaie, a cunoscut din plin durerile și pustirile lor. Convins de importanța păcii între neamuri și popoare a depus eforturi mari pentru promovarea ei — în ultimii ani — alături de membrii Sfintului Sinod și de conducătorii luptei pentru Pace. Scrisoarea trimisă de el compatrioților noștri din America e mult grăitoare.

Mitropolitul Nicolae Bălan a fost un mare ierarh, un mare cărturar, un mare conducător de Biserică, un mare patriot și clarvăzător, un mare părinte duhovnicesc, un mare sfătuitoare și un mare prieten. El a fost un pom încărcat cu minunate roade, o „gură de rai” a vieții noastre preoțești și românești, o podoabă scumpă a Bisericii și țării. Sufletul lui curat, care stă acum în tovărășia marilor Ierarhi ardeleni, așteaptă ca lucrarea din Biserică lui dragă să fie continuată de mîini curate și rîvna sfîntă a unui sucesor, care să nu desmîntă întru nimic pe marii săi înaintași.

Frații lui întru Hristos, membri Sfintului Sinod — prin mine aducîndu-i acest pios omagiu — roagă pe Milostivul Dumnezeu să primească pe mitropolitul Nicolae al Ardealului în rîndul marilor vlădici ai Bisericii Ortodoxe și ai țării noastre, care au purces mai înainte la El, și să-l învrednicească de bunătățile împărăției Sale Amin!

Din partea Arhiepiscopiei noastre a vorbit P. S. arhieru Teodor, care a evocat realizările arhipăstorului nostru.

Cuvîntul Prea Sfințitului Teodor,

Domnule Președinte,
I. P. S. și P. F. Patriarh,
Domnule Ministru,
I. P. S. și P. S. Voastre,
P. C. și C. Părinți,
Intristată familie,
Iubiți credincioși,

O viață frumoasă și de Dumnezeu binecuvîntată s-a încheiat aici sîmbătă la 6 august curent, cînd I. P. S. arhieriscop și mitropolit Nicolae s-a mutat către Domnul. În aceeași zi fiind Praz

nicul Schimbării la Fajă, înaltul ierarh a participat ultima dată la slujba dumnezeiască în Paraclisul Institutului Teologic.

Totdeauna dar mai ales la bătrânețe era pătruns de adinca taină a sfințelor slujbe bisericesti. Acestea au darul de a deschide inima închinătorului pentru primirea iubirii lui Dumnezeu, să lumineze mintea pentru adevărul mântuirii și să predisună conștiința pentru ascultarea de Dumnezeu. De luni de zile n-a mai intrat în Catedrală și aștepta împăcat la reședință împlinirea destinului înalt al tuturor viețuitorilor.

Înalt Prea Sfinția Sa este cel dinții ierarh al Ardealului. Biserica ardeleană, care străbătuse toate vitregiile sorții, era chemată la o viață nouă de libertate și înflorire având în frunte un conducător finiar de care clerul și poporul lega cele mai mari speranțe. Dela început arhiepiscopul și mitropolitul Nicolae a luat de model în activitatea sa pe nemuritorul Andrei Șaguna și s-a bucurat totdeauna de sprijinul larg și înțelegător al tuturor oamenilor de bine ai neamului. În Testamentul marelui Andrei erau prevăzute înființarea eparhiilor Timișoarei și Oradiei, la care s-au adăugat una la Cluj și alta la Maramurăș.

La 20 de ani de păstorire când I. P. S. Sa era în apogeul vieții sale o revistă din capitală a adus un meritat elogiu personalității și activității mitropolitului nostru, scriind următoarele: „Dincolo de munte Transilvania credinței străbune trăiește un moment festiv de vibrantă solidaritate în jurul marelui păstor duhovnicesc, mitropolitul Nicolae Bălan. Se împlinesc în ziua de Rusalii 20 de ani de când obștea țării liberate dintre Tisa și Carpați l-a ales și l-a înălțat pe jilțul glorios a lui Șaguna. Rareori un om a răspuns cu atita pasiune fierbinte, cu atita înțelegere profundă, cu atita demnitate luptătoare soliei ce i s-a încredințat. În mitropolitul Nicolae ortodoxia de peste munte și-a regăsit forța care s-o ridice din umilințele trecutului, romînismul de acolo a căpătat un șef spiritual unanim recunoscut. Om de cultură filosofică europeană și de adincă teologie răsăriteană, Mitropolitul Nicolae unește în personalitatea sa puterea de cugetare și de acțiune, care fac dintr-o păstorire înțeleasă de obicei decorativ și figurativ o mare epocă de creația desăvârșită orientată în cadrele Bisericii și ale romînismului. Lui i se datorește acel impuls gigantic, fără pereche de a construi în toate orașele liberate Catedrale mărețe, iar în sate biserică cum nu cunoscuse umilința veacurilor trecute; lui i se datoresc acele acțiuni bisericesti în care încapă toată viața transilvăneană dela cărturari pînă la țărani; lui i se datorește duhul general pe temeiul căruia s-a unificat Biserica ardeleană.

Inzestrat cu darul scrisului lapidar și al oratoriei cuceritoare, mitropolitul Nicolae e purtătorul de cuvînt al creației noastre unanime în toate problemele grele și în toate momentele hotărîtoare ale ortodoxiei romînești.

Soluțiile formulate de dînsul, care vin din studiu minuțios și din chibzuiala îndelungată, sînt

a doua zi soluțiile întregii Biserici. *E capul care gîndește pentru toți și brațul care lucrează în locul multora.* N-a fost nevoie să șadă pe scaunul cel mai înalt, ca să-i vedem fruntea pe deasupra tuturor. (Cf. actele Adunării Eparhiale 1941—42. Sibiu 1942 p. 77—78). Tot el împreună cu alți ierarhi a contribuit la ieșirea din izolarea în care ne găseam, aducîndu-ne în legătură cu Patriarhiile istorice din răsărit.

Mitropolitul Nicolae nu a fost numai unul din marii oameni ai zilelor noastre, ci și unul din strălucirii ierarhi ai sfinței noastre Biserici Naționale.

Mulțumitori lui Dumnezeu că ni l-a dăruit îl rugăm să-l învrednicească de veșnică pomenire.

Din partea Consiliului arhiepiscopesc, clerului și credincioșilor, P. C. vicar Traian Belășcu rostește cuvîntul de ultim rămas bun.

Cuvîntul P. C. vicar Traian Belășcu

Imi revine greaua sarcină de a rosti cuvînt la catafalcul marelui nostru dispărut Mitropolit Nicolae. Această însărcinare însă, nu se datorește — o știu — nici unui talent pe care l-aș avea, mai ales cînd e vorba de a grăi cuvînt vrednic despre personalitatea complexă ca aceea pe care a avut-o marele nostru Mitropolit Nicolae Bălan. Singurul titlu — cred — de care mă pot prevala este acela de a vorbi ca mărturie apropiată, ca unul care am văzut și am auzit dela ceilalți colaboratori mai vechi, despre sufletul mare al arhipăstorului nostru dispărut, pe care l-a pus clipă de clipă o viață întreagă în slujba Bisericii și a Patriei. Este vocea modestă a unei mărturii care va spune cîteva cuvinte simple despre ceea ce a văzut și a auzit, despre experiența pe care a trăit-o ani de zile împreună cu ceilalți colaboratori în preajma prodigioasei personalități a fostului nostru Mitropolit Nicolae.

Așa precum au spus apostolii în fața sinedriului despre învățătorul lor: „noi nu putem să nu spunem ceea ce am văzut și auzit“, așa și noi nu putem să nu spunem în aceste clipe de mare durere pentru Biserica ceea ce a fost pentru Instituția noastră și pentru neamul întreg, figura excepțională a mitropolitului nostru Nicolae. Desigur este cu neputință ca în cîteva minute să înșirui măcar realizările marelui nostru păstor. S-au scris volume întregi și se vor mai scrie de către oameni competenți pentru a arăta aceasta.

Mitropolitul Nicolae al Ardealului și-a închinat din tinerețe pînă în clipa morții, cu pasiune, viața întreagă Bisericii și Patriei. Se potrivesc așa de bine aici cuvintele Scripturii: „Rîvna casei Tale m-a mîncat, Doamne“... A avut rîvna, pasiunea cărții ca student, pentru a se pregăti cît mai bine în vederea idealului căruia și-a dedicat viața. A avut rîvna, pasiunea profesorului excepțional care timp de 15 ani a pregătit preoți în slujba aceluiaș ideal. A avut rîvna, pasiunea înaltă a păstorului bun, care vreme de 35 de ani a condus prin frămîntări mari Biserica Ardealului. Rîvnă care l-a găsit la datorie în scaunul de lucru pînă în clipa consumării sale. Rîvna casei Tale m-a mîncat Doamne.

Acum 35 de ani în preajma alegerii de mitropolit în scaunul Ardealului pe buzele tuturor circula întrebarea: Cine va fi omul acestei mari chemări? Și omul acestei mari chemări s-a găsit în persoana profesorului de pe atunci Dr. Nicolae Bălan. Nădejțile celor ce l-au ales n-au fost desmintite niciodată. Păstorirea de 35 de ani a Mitropoliei Ardealului este un bilanț întreg de realizări, atît pe teren bisericesc cît și pe teren cultural, social și patriotic. Bisericile Catedrale clădite în toate orașele din cuprinsul Arhiepiscopiei, școlile ca cele două școli monumentale din orașul Sibiu, Schitul Păltiniș, Mănăstirea Brîncoveanu dela Sîmbăta și altele, — și mai presus de toate sufletul nou pe care l-a imprimat întregii vieți bisericesti sînt mărturia strălucită a activității marelui nostru mitropolit.

Și a mai avut încă o pasiune arzătoare, aceea ca frații de același sînge și limbă să fie una și în credință. A luptat o viață întreagă pentru acest ideal. Anii bătrîneții i-au adus și această mîngăiere, vîzîndu-și lupta încununată de biruință. Frații azi sînt una, slujind la același altar al ortodoxiei romînești.

În volumul omagial la 20 ani de arhipăstorire am citit cuvintele scrise de un martor al anului 1920, cînd a fost ales mitropolit. Le citez pentru semnificația lor actuală, pentru că redau o trăsătură esențială a personalității sale. „Noul ales este cel mai capabil de a-și face datoria pe înțeles de vremuri nouă“. A avut intuiția fericită de a ști ce atitudini să ia în toate împrejurările

diverse în care evoluția evenimentelor l-a pus. Acest lucru a fost sesizat dela început și s-a verificat și la bătrânețe. Deși în vîrstă înaintată, totuși a știut descifra ca nimeni altul evenimentele noi din Patria noastră, încadrîndu-se ritmului nou de viață și dînd astfel posibilitate ca Biserica să-și poată desfășura în pace opera mîntuitoare de suflete.

A fost un mare apărător al păcii și a luptat cu toată convingerea că apărînd pacea apără viața și progresul. Pentru prețioasele servicii aduse Bisericii ardelenne și patriei sale dragi, Președintele Republicii Populare Romîne i-a conferit decorația „Steaua Republicii Populare Romîne cl. II”.

Iată de ce în aceste clipe ale despărțirii de fostul nostru arhipăstor și părinte, în numele Consiliului arhiepiscopesc, a clerului și credincioșilor din Arhiepiscopia ortodoxă romînă de Alba-Iulia și Sibiu, nu pot exprima decît sentimente de adîncă părere de rău, sentimente de recunoștință, sentimentele fiilor față de părintele lor bun dispărut. Noi am fost cei ce am beneficiat mai mult de bunătatea sa, de îndrumările sale, de sufletul său mare. Mai ales în ultimii ani nu era în stare să refuze nici o cerere. Mulțimea celor ajutați, pe care-i știm și mai ales pe care nu-i știm, sînt mărturia bunătății inimii sale de părinte.

Mulțimea credincioșilor care umplu toate colturile Catedralei, mulțimea care de trei zile se perindă prin fața catafalcului, sînt mărturia vie a afecțiunii, a atașamentului filial pe care l-am avut cu toții și-l vom păstra totdeauna în sufletele noastre.

Promitem solemn că în slujbele noastre la altarul Domnului ne vom ruga ca Bunul Dumnezeu, căruia i-a slujit viața întreagă, să-i facă parte cu aleșii săi în împărăția sa. Amin.

În numele profesorilor și studenților Institutului Teologic Universitar Sibiu, grație P. C. Rector Sofron Vlad, arătînd legătura strînsă a Ierarhului Ardealului cu Institutul.

Cuvîntul P. C. Rector S. Vlad

Profesorii, personalul activ și de serviciu și studenții Institutului Teologic Universitar din Sibiu, vin să aducă un ultim omagiu în fața sicriului în care stă corpul neînsuflețit al veneratului lor părinte, care a fost îndrumătorul înțelept, sprijinitorul hotărît și ocrotitorul acestei înalte Instituții de cultură teologică și educație religioasă și morală. Marele ierarh se desparte azi de familia cea mare, care o formează obștea credincioșilor din această eparhie, se desparte de rudele după trup, de familia mai restrînsă pe care o alcătuiau colaboratorii dela Centrul arhiepiscopesc și se desparte de Institutul Teologic, căruia i-a dat elanul tinereții, pe care l-a crescut necrușînd nici o jertfă materială, de care a legat mari nădejdi și pe care l-a învăluit în dragostea sa, fiind considerat ca fiul cel mai iubit al sufletului său. Toți aceștia, de care se desparte azi, rămîn profund îndurerați și nemîngăiați.

„Unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră”, spune sfînta Evanghelie (Matei 6, 21). Comoara cea mai scumpă a marelui Ierarh o putem spune fără exagerare că a fost tot timpul activității sale de 50 de ani Școala teologică și putem aplica cuvintele Evangheliei citate mai sus și să zicem că în această școală a fost și inima sa. Dacă biroul de lucru l-a avut în reședință, acest Ierarh cărturar își avea biblioteca în Institutul Teologic și în curtea acestei școli își petrecea orele de recreație întreținîndu-se cu profesorii și studenții școlii. În reședință rezolva actele, primea audiențele, dar rugăciunile zilnice și le făcea în capela Institutului împreună cu studenții. Cu trupul era mai mult în reședință, dar cu inima era în Institut alături de tineret, pe care l-a iubit, l-a îndrumat și l-a ajutat în conștiință. Golul pe care-l simțim prin plecarea lui

dintre noi, este cu atît mai mare cu cît eram obișnuși să-l vedem ziinic în mijlocul nostru, interesîndu-se cu fiecare ocazie pînă și de lucrurile cele mai mici din Institut.

Dragostea cea mare a marelui Ierarh pentru Institutul Teologic e explicabilă, căci la această școală și-a început acum 50 de ani activitatea sa de profesor tinăr. Acestei școli i-a dăruit 15 din cei mai frumoși ani ai vieții sale, ca profesor de dogmatică, morală și apologetică, făcînd din această catedră un adevărat amvon, de unde învăța știința teologică, cucerînd mințile și atașîndu-și inimile studenților săi în așa măsură, că aceștia aveau un adevărat cult pentru el. Dragostea acestor studenți ca și a celor mulți cărora le vorbea și pe care-i îndruma cu același elan de

la tribuna Revistei Teologice, a determinat curentul care i-a asigurat alegerea cu unanimitate în scaunul de mitropolit. Despre cei 15 ani de profesorat amintea totdeauna cu drag și nu uita să adauge că și după alegerea sa în scaunul mitropolitan tot profesor a rămas.

Cu ocazia sărbătoririi a 50 ani de activitate în slujba Bisericii, sărbătorire ce a avut loc în Institut la sfîrșitul anului școlar, marele ierarh a zis: „Ași putea ca la acest praznic să las să vorbească cei 50 de ani”. Cei 50 ani de activitate vorbesc răspicat și hotărît despre dăruirea sa din timpul celor 15 ani de profesorat pentru sporirea prestigiului acestei școli; vorbesc despre jertfele materiale făcute de marele arhieru, pentru a crește o pleiadă de tineri la înaltele școli din țară și străinătate, pentru a da școlii sale un corp profesoral bine pregătit. Prin acești tineri marele ierarh s-a multiplicat pe sine, iar despre munca acestor ucenici vorbesc publicațiile dela centrul mitropoliei și dă mărturie presa bisericască de o înaltă ținută științifică, scrisă de ucenicii marelui ierarh sub îndrumarea sa. Cei 50 de ani vorbesc despre înzestrarea școlii cu o bibliotecă în care se află cărți și reviste de specialitate dintre cele mai valoroase în număr de aproape 50.000, dintre care peste 30.000 au fost achiziționate sub păstoria mitropolitului Bălan. Cei 50 ani vorbesc despre înzestrarea Institutului cu capela minunată, unde se face educația religioasă a studenților și după cum spunea marele ierarh trebuie să fie loc de transfigurare sufletească pentru cei ce se pregătesc să fie slujitori ai altarelor. Cei 50 ani vorbesc despre îmbunătățirile ce s-au făcut în continuu Institutului, pentru a asigura condițiile optime de studiu și un mediu prielnic educației religioase morale.

Despre dragostea marelui ierarh pentru Institutul nostru, vorbește și Testamentul său, în care și-a exprimat dorința că din capela Institutului vrea să plece corpul său neînsuflețit în Catedrală și de acolo la locașul de veșnică odihnă. Pentru ajutorarea studenților buni la studii a lăsat suma de 1.000.000 Lei, cu care era asigurat pe viață și pe care o avea atunci cînd și-a întocmit

testamentul. Bibliotecii Institutului i-a lăsat valoarea sa bibliotecă personală. Ceea ce a făcut marele ierarh pentru Institutul Teologic se poate vedea, iar ceea ce a lăsat pentru această școală se poate constata din testamentul său, dar ceea ce nu se poate vedea și nu stă consemnat nicăiri, sînt orele singuratiche de sbucium, de meditație, nopțile de veghe petrecută între cărțile sale dragi, nopțile pe care și le petrecea citînd și scriînd, citînd adesea manuscrisele ucenicilor săi și corecîndu-le pentru a putea fi date apoi tiparului. O bună parte din această muncă oboșitoare și istovitoare a dăruit-o Institutului și prin el apoi Bisericii sale. Profesorul de apologetică de altădată al Institutului Teologic, după ce a ajuns ierarh a rămas apărătorul cel mai hotărît

și mai cu prestigiu al drepturilor Bisericii sale, așa cum s-a dovedit cu ocazia votării legii cultelor din 1925 și a încheierii concordatului cu Roma.

Azi cînd creerii cari au frămîntat atîtea probleme teologice se odihnesc, cînd marele ierarh pleacă la locul de odihnă veșnică, profesorii și studenții Institutului Teologic depun pe acest sicriu o cunună de recunoștință, pentru tot ceea ce a făcut pentru această școală, obligîndu-se ca inspirîndu-se de exemplul său de muncă și dăruire de sine să lucreze mai departe în duhul pe care l-a imprimat acestei școli, unde voia să crească apostoli înflăcărați ai credinței străbune și cetățeni devotați patriei.

Dumnezeu să-l odihnească cu aleșii săi și să-i fie amintirea neștersă.

După aceasta sicriul este purtat pe umeri de preoți în jurul Catedralei și așezat în carul mortuar. Precesiunea parcurge strada 1 Mai, Piața Republicii, strada I. V. Stalin pînă la teatru, de unde sicriul e pus într-un camion și cei ce-l urmează se urcă în autobuze și mașini. Cu toate că ploua, credincioșii erau înșiruiți pe străzi și l-au petrecut pe cel adormit pînă la teatru, arătîndu-și astfel dragostea și durerea lor față de cel ce le-a fost părinte prea bun.

Mașinile pornesc spre Simbăta. Ele opresc în Șelimbăr, Veștem, Avrig, Porumbac, Scorei, Arpaș, Ucea, Viștea, Olteț, Simbăta, unde credincioșii cu preoții lor în frunte primesc pentru ultima dată pe cel ce le-a fost ierarh peste 35 ani. Îl primesc în dangăt de clopoț, în glas de rugăciune și cu prinos de lacrimi și flori. Așa și-au manifestat ei dragostea fiască față de părintele lor duhovnicesc.

La sfînta Mînăstire de la Simbăta de sus

După masă ajungem la sfînta Mănăstire Brîncoveanu din Simbăta de sus (Făgăraș). Aici ne înfîpînă o mulțime de credincioși și un sobor de peste 30 ieromonahi și preoți, în frunte cu P. C. Arhimandrit I. Dinu, starețul Mănăstirii, P. C. protosințel Serafim Popescu și alții. Clo-

potele cîntă ca și cînd ar glăsuși despre nădejdea învierii în Domnul. Siciul se oprește în fața Bisericii. Aici ia cuvîntul P. S. Nicolae al Clujului.

Cuvîntarea P. S. Episcop Nicolae al Clujului

Domnule Președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale, Inalt Prea Sfințite și Prea Fericite Părinte Patriarh,
Domnule Ministru al Cultelor, Inalt Prea Sfințiti și Prea Sfințiti Părinți,
Iubiți frați preoți și iubiți credincioși,

De cîteva luni încoace, reprezentanții clerului și poporului dreptcredincios din Mitropolia Ardealului ne sfătuiam, cum am putea prăznui o zi mare, care se apropia, o zi pe care s-o închinăm întregă și luminoasă marelui Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Voiam, anume, să așezăm pe fruntea veneratului nostru Părinte sufletesc cununa de lumină a iubirii și recunoștinței noastre depline pentru dragostea lui fără de margini față de sînta noastră Biserică ortodoxă, pentru lupta lui necurmată pe care a dus-o vreme de 50 ani pentru înălțarea acestei Biserici, pentru fericirea credincioșilor ei și pentru slava Patriei noastre iubite.

Voiam să-i mulțumim după cuviință pentru propovăduirea lui răzbătătoare dealungul unei jumătăți de veac, pentru alergăturile lui neostenite în toate părțile țării, pentru clerul luminat pe care l-a crescut, pentru apostolii zeloși pe care i-a ridicat și i-a povățuit ca să ducă mai departe vrerile lui sînte, pentru prestigiul crescînd pe care l-a asigurat sîntului așezămînt al legii noastre strămoșești în mijlocul împrejurărilor în care trăim.

Bunul Dumnezeu, în înțelepciunea Sa nemărginită și nepătrunsă, a voit însă altfel. Nu ne a lăsat să așternem noi cununa recunoștinței pe fruntea senină a Mitropolitului Nicolae. A rînduit să-l cheme la Sine, cînd nici nu ne așteptam, ca să-i așeze El cununa care nu se veștejește niciodată, cununa hărăzită celui ce — după cuvîntul Sîntului Apostol Pavel — lupta cea bună s-a luptat, păzind credința dreaptă în toate zilele vieții sale.

Noi ne plecăm vrerea noastră slabă în fața rîndușelii lui Dumnezeu, care a voit să ni-l ia, și primim smeriți și resemnați hotărîrea Lui.

Cu două zile înainte de a închide ochii, întîmplîndu-mă să fiu la Sibiu, în trecere spre sîntele așezăminte mînăstirești din Oltenia, fericitul Mitropolit adormit întru Domnul mi-a spus:

— Mai rămîi, să mergem la Simbăta!

I-am făgăduit că așa voi face, voi veni iarăși, cît mai curînd cu putință.

Și, iată, am venit la Simbăta. Dar nu așa cum socoteam, ci după planul cel tainic al Părintelui Ceresc.

Am venit cu alai impunător. Am venit mulți, în frunte cu Înălțătorul Patriei noastre, Dl. Președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Romîne, Dr. Petru Groza și cu Înălțătorul Bisericii Ortodoxe Romîne, Inalt Prea Sfințitul și Prea Fericitul Patriarh Justinian; am venit cu Dl. Ministru al Cultelor, Acad. Prof. Petre Constantinescu-Iași; am venit cu sobor de vlădici, cu cete mari de protopopi, preoți și călugări și cu mulțime

de credincioși, — cu tot ceea ce reprezintă poporul nostru harnic, cuminte și credincios.

Am venit învăluși în jale, cu ochii plîși și cu inimile cernite, — dar nu des-nădăjduși.

Și, numai așa puteam veni, numai așa se cădea să urmăm rămășițele pămîntești ale Mitropolitului Nicolae, pentru că așa ne poruncește duhul lui. Căci în toată propovăduirea de o jumătate de veac a Mitropolitului Nicolae, nimeni nu va putea descoperi nici cel mai sfios cuvînt de descurajare.

Noi n-am învățat descurajare dela Mitropolitul Nicolae al Ardealului, cel ce

În numele sîntei Mănăstiri vorbește P. C. Ieromonah Prof. Nicolae Mladin, care reliefează viața duhovnicească a celui adormit.

Cuvîntul P. C. Prof. Nicolae Mladin

Mănăstirea Brîncoveanu își deschide brațele de lumină și rugă ca să primească la sînul ei pe cel ce a citorit-o a doua oră, aici la poale de munte ca pe o floare minunată a paradisului. Il primește în zvon de clopote, în alai de călugări cărora li-e părinte duhovnicesc, în șoapta de rugăciune a miilor de pelerini, preoți și credincioși, care de atîtea ori i-au sorbit cuvîntul înaripat și au primit deslegarea lui arhierescă. Și parcă nimeni și nimic nu se tînguie, ci toate grăiesc a premărire. Căci el nu vine spre a fi

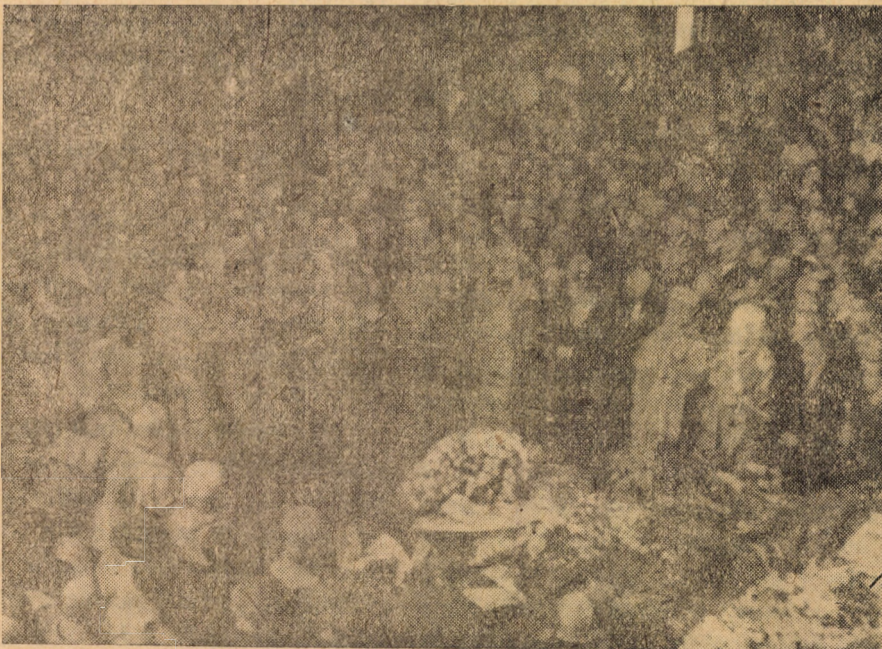
a stat o jumătate de veac pe baricadele duhovnicești ale Sîntei noastre Biserici și s-a identificat statornic cu marile năzuinți ale poporului nostru și cu biruințele lui. Cuvîntul lui pătrunzător și limpede a răscolit pînă-n străfunduri sufletul clerului și al obștei dreptcredincioase, trăgîndu-l cu o putere de neînfrînt către culmile propășirii creștinești și cetățenești.

De aceea, lăsînd osemintele lui la mînăstirea lui Constantin Brîncoveanu — pe care Mitropolitul Nicolae a citorit-o a doua oară — îi făgăduim să trecem pe aici — cît mai des, ca și de sub glie să ne propovăduiască mai departe iubirea de Dumnezeu, iubirea de frate, rîvna pentru statornicirea păcii în suflete și în lume, dragostea de Biserică și de Patrie.

În numele celor două Eparhii sufragane ale Mitropoliei Ardealului — de bunul mers al cărora Mitropolitul adormit întru Domnul a avut o statornică grijă — rugăm pe bunul Dumnezeu să-i odihnească sufletul în curțile Sale, iar pe noi să ne mîngăie și să ne întărească, spre a pași cu demnitate, fără șovăire, pe urmele pe care el ni le-a arătat toată viața. Amin!

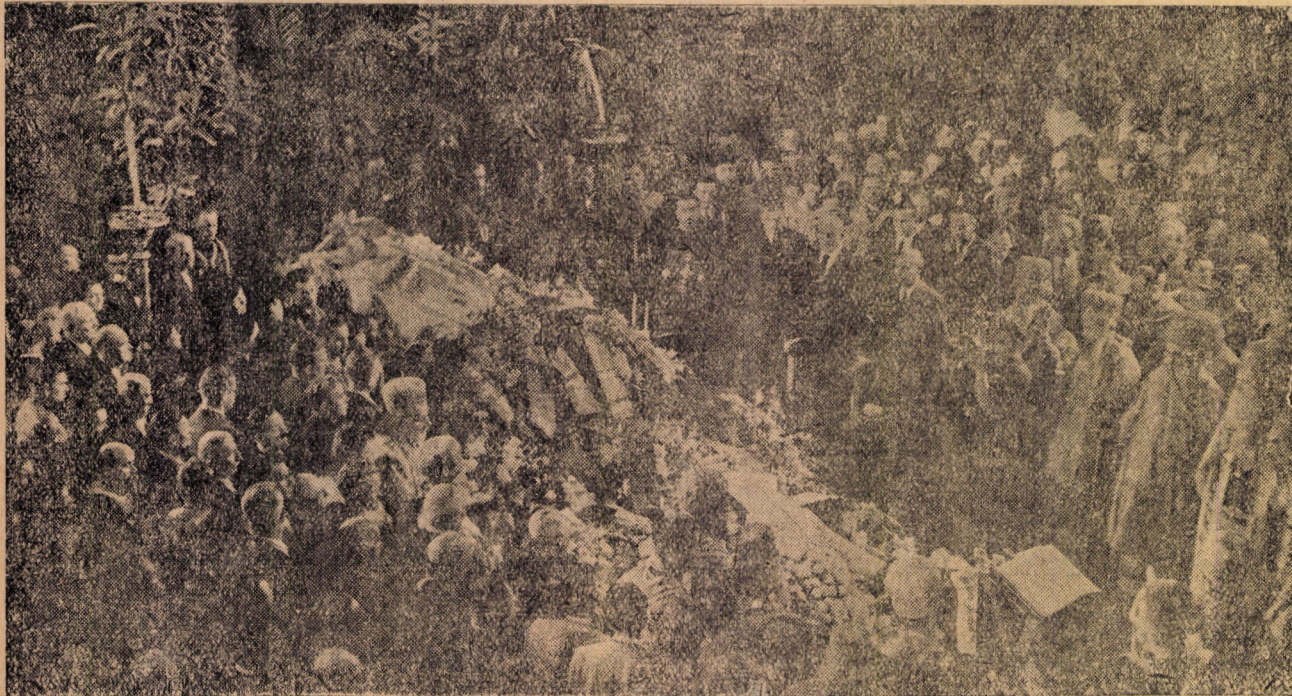
jelit, ci spre a primi cununa vieții, după ce lupta cea bună a luptat, călătoria a săvîrșit.

Și aici — în prag de mormînt săpat în lespele de piatră și luminat de nădejdea învierii de obște — parcă ne întrebăm cu și mai multă îndreptățire: care a fost izvorul cel nesecat, izvorul adînc al puterii de viață, al puterii de creație, ce caracterizează pe acest mare ierarh cititor de istorie? — Știm, simțim, trăim toți cu o forță elementară faptul că personalitatea lui a umplut în viața Bisericii ardelenice, și am putea spune a Bisericii ortodoxe romîne, o jumătate de veac cu înfăptuiri epocale. Dar toate aceste înfăptuiri sînt aspecte și manifestări ale unei vitalități duhovnicești, care își are izvorul în taina cea nepătrunsă a sufletului unit cu Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. De aceea la întrebarea: care este izvorul cel mai profund al neistovitei lui puteri de viață și de creație, singurul răspuns valabil ni-l dă numai mănăstirea. Căci ce este mănăstirea în primul rînd, dacă nu vatra fierbîntă a rugăciunii neconținute? — El însuși spunea că „Monahismul este școala lepădării de sine și a devotamentului în slujba lui Dumnezeu pînă la jertfă“ și că izvorul puterii lui este în „contactul viu cu lumea supranaturală“, în

„focul sacru pogorît pe pămînt în ziua cinze-cimii“, căci „numai prin această putere de sus devine tare cel ce se devotază cu desăvîrșire lui Dumnezeu“. (Monahismul ortodox p. 12—16). Sînt cuvinte spuse nu din cărți, ci file rupte din însuși sufletul său. Intr-adevăr, ce a fost viața lui întregă dacă nu o școală a lepădării de sine și a devotamentului neșarmurît în slujba lui Dumnezeu și a Bisericii sale? Și care a fost izvorul puterii lui, dacă nu contactul viu cu lumea supranaturală, aprinderea sufletului în flăcările Duhului Sfînt, trăirea în Hristos Domnul? El a înțeles acest adevăr elementar că viața creștină este înainte de toate viață în Hristos, rugăciune, înălțare în Dumnezeu și coborîre a lui Dumnezeu în noi, ca prin noi să strălucească puterea și

Cu aproape 50 de ani în urmă prof. Nicolae Bălan însoțit de studenții săi venea să se închine la ruinele Mănăstirii voevodului martir Constantin Brîncoveanu, ca să soarbă puteri de luptă și biruință din luminile ei de peste veac. Cu aproape 30 de ani în urmă ierarhul Nicolae al Ardealului a pornit lucrarea de restaurare și rectificare a acestei mînăstiri. Și cu 25 ani în urmă ierarhul cititor formula în chip magistral rosturile unui monahism luminat și misionar în vremea noastră. Tot ceea ce a visat ca profesor, a zidit și formulat ca ierarh au luat trup a ceea. Mănăstirea lui Constantin Brîncoveanu, mănăstirea mitropolitului Nicolae, este o realitate duhovnicească de netăgăduit, un adevărat izvor de înnoire morală și religioasă a credincioșilor.

lumina lui Hristos în lume. De aceea a dorit cu dor nespus să zidească această sfințită Mănăstire, „din care să nu se mai curme ruga sfințită și cîntarea evlavioasă... și din care să se răspîndească lumina lui Hristos“ peste toți credincioșii. De aceea a crescut la altarul acestei mănăstiri călugări cucernici, care înarmați cu toate armele culturii teologice, se îndulcesc întru frumusețea cea necuprînsă a dumnezeirii, fiind făclii de lumină pe cărările Domnului. De aceea a tipărit cărți de rugăciuni, care să fie flăcări vii în sufletul fiecărui credincios. De aceea mai ales, el însuși a fost o pildă neconținută de rugăciune și reculegere duhovnicească, rug pururea arzînd întru rîvna Domnului și întru flăcările Duhului Sfînt. Cine l-a văzut o singură dată rugîndu-se la altarul acestei sfințite mănăstiri, a păstrat pentru totdeauna imaginea măreață a arhierelui în rugăciune. Smerit, cu sufletul înflorit de prezența lui Hristos, cu ochii închiși din spre lumea din afară și deschîși spre o altă lume, arhierul Domnului devenea punte de legătură, flăcără vie, între noi și oceanul de lumină al dumnezeirii, ale cărui valuri se resfrîngeau în seninătatea chipului său. Oare nu sînd la rugăciune, cu mîinile înălțate spre Dumnezeu, a ajutat Moise poporului ales să biruiască pe vrăjmași? Oare nu prin flăcările rugăciunii a aprins sfințul apostol Pavel lumea și a plămuit cosmosul creștin? — Aici este taina marilor personalități religioase, a marilor ierarhi: în legătura lor vie cu Hristos, în puterea pe care o sorbe u neconținut din Dumnezeu. Și dacă adormitul în Domnul stă cu cinste ca un mare ierarh alături de ceilalți ierarhi ai Bisericii noastre, această se datorește faptului că el n-a fost numai un cărturar, numai un ziditor de biserici, numai un luptător, ci a fost în primul rînd un suflet deschis pentru marile idealuri, o inimă aprinsă pentru Domnul, un suflet pentru care Hristos nu era o noțiune abstractă, ci o realitate vie, un izvor de putere, de dar și lumină. Legătura vie cu Hristos, dăruirea întregii ființe lui Hristos, este izvorul ultim al personalității lui și neistovita forță a activității lui creatoare.

Și acum, trupul lui se întoarce iarăși, ca să se odihnească sub priviri de îngeri și sfinți, în zvon de rugă și toacă, în închinăciuni de pelerini. Dar duhul lui? — Duhul lui, înfrățit cu duhul marilor ierarhi, cu duhul călugărilor de altădată și de azi, cu duhul ortodoxiei luptătoare, n-a venit să odihnească, ci să fie aici și de aici în toată biserica Ardealului o flăcără veșnic vie, care să ne grăiască despre Hristos Domnul, lumina și viața noastră. El va sta mereu la altarul acestei mănăstiri ca un adevărat arhieru în rugăciune; el se va înălța ca un stîlp de foc călăuzitor al tuturor pe cărările mîntuirii. Fie ca pilda lui să aprindă și în noi mai vie rîvna rugăciunii, setea după flăcările Duhului Sfînt. Fie ca ruga lui să se împletească mereu cu ruga noastră, a călugărilor, a preoților și credincioșilor, ca Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos să-l așeze în ceata marilor ierarhi, iar Bisericii și patriei noastre, Republica Populară Romînă, să le dăruiască zile cu pace și bună sporire, pace și bună sporire pentru care adormitul în Domnul s-a rugat și a luptat neconținut, ca mereu să preamărim pe Dumnezeu pentru că ne-a dat un astfel de ierarh și pentru toate darurile cele bogate pe care le revarsă peste viața noastră.

Veșnică să i fie pomenirea!

După aceasta sicriul este dus în pronaos, unde se fac ultimele rugăciuni și este coborît în mormîntul ce se află la partea dreaptă. Aici și-a ales marele ierarh locașul de veșnică odihnă. Toate funerariile atît în Sibiu cît și la sf. Mănăstire au fost filmate.

În același timp în toate bisericile Arhiepiscopiei s-au tras clopotele de 3 ori pe zi și s-a citit ectenia celor răposași. În duminica următoare în toate parohiile s-a rostit un cuvînt de pomenire a înaltului ierarh și s-a săvîrșit slujba prohodirii. În felul acesta a înțeles Arhiepiscopia noastră să conducă la locul de veșnică odihnă pe marele ei arhipăstor.

A plecat dintre noi un mare ierarh. De aceea Biserica întregă l-a condus pînă la locașul lui cel din urmă. Voia lui Dumnezeu așa a fost ca el să ne părăsească înainte de vreme. Dar duhul lui va fi pururea viu în sufletele noastre și ne va călăuzi pașii pe cărări de lumină și biruință. Slăvite să-i fie faptele, binecuvîntată să-i fie amintirea și veșnică să-i fie pomenirea!

Telegraful Român

Telegrame de condoleanțe

Publicăm cîteva din telegramele de condoleanțe primite de Consiliul Arhiepiscopesc în urma adormirii în Domnul a Înalt Prea Sfințitului nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului:

Cu multă durere am primit trista veste că venerabilul și ilustrul mitropolit Nicolae Bălan al Ardealului a încetat din viață. Sfințul Sinod al Bisericii ortodoxe romîne, Adunarea Națională bisericească și Noi personal participăm la doliul Consiliului Eparhial, al clerului și credincioșilor Mitropoliei Ardealului pentru pierderea marelui lor arhipăstor, rugînd împreună cu ei pe milostivul Dumnezeu să așeze sufletul său unde drepții se odihnesc.

Patriarhul Romîniei
Justinian

Ministerul Cultelor exprimă condoleanțe pentru încetarea din viață a vrednicului ierarh al Bisericii ort. romîne, Mitropolitul Nicolae Bălan.

Ministrul Cultelor
P. Constantinescu-Iași

Profund îndurerat de trecerea din viață a ilustrului mitropolit Nicolae Vă rog să primiți condoleanțele mele personale. Dumnezeu să-l ierte. Veșnica lui pomenire.

Mitropolit Sebastian

Adînc impresionat de moartea marelui mitropolit Nicolae al Ardealului, vă rugăm să fiți încredințați de regretele noastre și ale Bisericii Oltenie și să primiți caldele noastre mîngăieri.

Firmilian, Mitropolitul Olteniei

Regretăm pierderea valorosului mitropolit Nicolae și exprimăm Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc sincere condoleanțe. Am delegat pe vicarul Dr. Gheorghe Lițiu să ne reprezinte la înmormîntare.

Episcop Andrei

Luat act de durerea sufletească și transmitem Consiliului Arhiepiscopesc sincere regrete pentru pierderea unuia din cei mai străluciți și proeminenți ierarhi ai sfîntei noastre Biserici.

Episcop Antim al Buzăului

Cu deosebită mîhnire luăm cunoștință de încetarea din viață a distinsului și învățatului arhiepiscop și mitropolit Nicolae al Ardealului. Dumnezeu să-l odihnească cu drepții. Vă rugăm să primiți sincerele noastre condoleanțe.

Chesarie, episcop al Dunării de jos

Episcop, clerul și poporul drepcredincios al Eparhiei Oradea deplînge moartea marelui arhiepiscop și mitropolit al Ardealului Dr. Nicolae Bălan, care a condus destinele Bisericii ardelenice timp de trei decenii.

Episcop Valerian

Regretînd adînc trecerea la cele veşnice a marelui mitropolit al Ardealului Nicolae Bălan, Vă rog să primiţi şi să transmiteţi sincerele noastre condoleanţe. Eternă să-i fie amintirea.

Mitropolit Efrem

Transmitem sincere condoleanţe cu ocazia stingerii din viaţă a Mitropolitului Bălan al Ardealului, luptător pentru cauza păcii şi prieteniei între popoare.

Comitetul Naţional pentru apărarea păcii

În numele sanctităţii Sale Patriarhului Ciril al Bulgariei, al Sfinţitului Sinod al Bisericii ortodoxe Bulgare şi în numele credincioşilor bulgari din Bucureşti exprimăm cele mai sincere condoleanţe la încetarea din viaţă a vrednicului ierarh al Bisericii Ortodoxe Romîne, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae Bălan. Dumnezeu să-l odihnească.

Ieromonah Teodor Tecov

Reprezentantul Patriarhiei Bulgare la Bucureşti

Adînc îndurerat şi profund emoţionat am primit vestea întristătoare că Domnul l-a chemat spre cele veşnice înaintea săvîrşirii întregii opere ce i-a dăruit s-o înceapă şi s-o conducă cu deosebite aptitudini, pe mult regretatul Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit şi Arhiepiscop Dr. Nicolae Bălan. O generaţie întreagă, expusă celor mai mari schimbări ale tuturor bazelor de viaţă omenească, l-a ştiut la cîrma destinelor Bisericii ortodoxe romîne urmaş vrednic al neuitatului Mitropolit Andrei Şaguna. La fel ca acesta, a fost un aderent convins al rodniceii toleranţei între Biserici, adevărind această convingere şi prin legături de frăţie creştină cu cei chemaţi de a reprezenta Biserica, încredinţată azi conducerii mele.

Deci Vă exprim, atît în numele meu personal, cît şi în numele întregii Biserici Evanghelice C. A. din Republica Populară Romîină, condoleanţele noastre cele mai sincere, rugînd pe bunul Dumnezeu să ajute ca Prea Sfinţita Mitropolie a Ardealului şi Arhiepiscopia Alba-Iuliei şi Sibiului să găsească un vrednic urmaş al neuitatului Mitropolit şi Arhiepiscop Dr. Nicolae Bălan, a cărui pomenire să fie binecuvîntată şi veşnică.

Dr. Friedrich Müller

Episcopul Bisericii Evanghelice C. A. din Republica Populară Romîină

Cu ocazia încetării din viaţă a vrednicului şi veneratului arhiepiscop Nicolae Bălan, vă rog să primiţi condoleanţele noastre cele mai sincere.

Dr. Kiss Alexe
episcop unitarian Cluj

Primiţi condoleanţele noastre cu ocazia morţii Mitropolitului Nicolae.

Iosif Pop
vicar capitular romano-catolic

Primiţi cele mai adînci expresiuni de condoleanţe cu ocazia trecerii la cele eterne a Înalt Prea Sfinţitei Sale părintelui Mitropolit şi Preşedinte al Fundaţiunii Gojdu.

Protopop Ungureanu
administratorul Fundaţiunii Gojdu
Budapesta

Cu smerenle îngenunchez lîngă rămăşiţele pămîntestî ale Marelui Ierarh Nicolae Bălan Mitropolitul Ardealului.

Ilie Cătărău
ieromonah duhovnic

(Continuare în pag. 9)

Viaţa şi activitatea mitropolitului Dr. Nicolae Bălan

Sîmbătă 6 august c., orele 12¹⁵, la sărbătoarea Schimbării la faţă, s-a stîns din viaţă cel care a fost primul mitropolit ortodox al Transilvaniei unite cu patria mamă şi primul mitropolit al tuturor credincioşilor romîni dintre Carpaţi şi Tisa după o dezbinare bisericească de 250 ani.

Moartea neaşteptată a surprins cu totul opinia publică romînească şi mai ales autorităţile bisericeşti de la centrul eparhial. Se ştie că a participat la Sf. Liturghie în capela mitropolitană şi că după serviciul divin a primit în audienţă pe cei rînduiţi pentru această zi, între care ultimul a fost poetul bucureştean Radu Rosetti.

Decizîndu-se pentru cariera preoţească se înscrie la renumita Facultate de Teologie din Cernăuţi, unde, între 1900 şi 1904 frecvenţează cursurile acestei facultăţi.

Audierea neîntreruptă a cursurilor, lucrările de seminar şi pregătirea serioasă a examenelor, i-au creat un nume bun în rîndurile studenţilor şi profesorilor facultăţii.

Marele savant şi nu mai puţin severul istoric Eusebiu Popovici elogiază şi premiază lucrările sale de seminar. De felul preocupărilor şi cum înţelegea să-şi petreacă timpul ca student ne vorbesc articolele publicate în Telegra-

ful Romîn în 1903, cînd era student în anul al III-lea de Teologie.

Trista veste care ne-a cernit sufletele de durere a cuprins îndată străzile oraşului, a pătruns în birouri şi la ora închiderii serviciilor, mulţime de credincioşi se îndreptau spre catedrală şi spre instituţiunile noastre bisericeşti ca să afle ştiri.

Dangătul prelung al clopotelor catedralei şi steagurile de doliu de la Mitropolie, Consistor şi Institutul Teologic, veneau să confirme că tristul zvon este o crudă realitate.

Cine a fost omul care investit cu putere arhierescă a stîrnit în sufletul clerului şi credincioşilor atîtea sentimente de admiraţie?

Mitropolitul Nicolae Bălan era primul din opt copii ai preotului ortodox Vasile Bălan şi al preotesei Maria din Blajfalăul de sus (Bistriţa).

S-a născut în această comună grăniţerească în 27 aprilie 1882, unde-şi va şi petrece primii şapte ani ai copilăriei. Între timp familia preotului Vasile Bălan îmbogăţindu-se cu încă şapte copii — Iuliu, Titus, Marioara fostă căs. Moruşca, Aurelia căs. Bocşa, Leontina căs. Cioca, Silvia căs. Filipescu şi Vasile, bunicul său după tată, notarul din acelaşi sat, Nicolae Bălan, ia la sine pe tînărul copil şi-l dă la şcoală în Năsăud. În acest oraşel grăniţeresc, cu frumos trecut cultural-romînesc, a învăţat cursul primar şi clasele liceale.

În tot cursul şcolarităţii a manifestat o strguintă deosebită la studii, frumoase aptitudini literare şi exemplară conduită.

Activitatea extraşcolară, în cadrul societăţii de lectură „Virtus Romana Rediviva“ a elevilor de la liceul din Năsăud, i-a creat o simpatie deosebită în rîndurile şcolărimii şi i-a adus multe cuvinte de laudă din partea profesorilor între care a fost şi Gr. Pletosu cunoscutul autor al unor apreciate manuale didactice.

În anul 1900 îşi ia cu frumos succes examenul de maturitate la Năsăud.

În primăvara anului 1904 îşi ia cu cea mai frumoasă calificare absolutoriul în Teologie, iar în toamna aceluiaşi an se înscrie şi urmează un an de zile cursurile facultăţii de de Litere şi filozofie de la universitatea din Breslau (Germania).

La 25 iulie 1905 e proclamat doctor al Facultăţii de Teologie din Cernăuţi, iar la 1/14 august 1905 Consistorul arhiepiscopal în aceeaşi şedinţă plenară face o îndoită numire la Institutul teol. — pedagogic, în persoana unor tineri candidaţi care veneau cu pregătire de la cîte două universităţi străine: 1. — Dr. în Teologie Nicolae Bălan de la Cernăuţi şi Breslau şi 2. — Dr. în Filosofie Ioan Lupaş de la Budapesta şi Berlin.

Aici va preda în calitate de profesor, cursurile de Teologie Dogmatică, Apologetică şi Teologie Morală timp de 15 ani.

La 1909 este definitivat pentru catedra de Teologie sistematică, pe care o va onora în calitate de profesor eminent pînă la 1920, cînd o părăseşte pentru a urca treptele arhieriei.

Din această parte a vieţii marelui dispărut se desprind trei fapte de o covîrşitoare importanţă culturală şi publicistică: 1. întemeierea, în 1907, a „Revistei Teologice“, primul periodic de cultură academică teologică în Ardeal, 2. pune bază „Bibliotecii Bunului Păstor“ în 1911, pentru a veni în ajutorul profeimii cu lucrări potrivite pentru îndrumarea pastorală şi 3. întemeiază, în 1918 împreună cu I. Broşu şi S. Dragomir „Gazeta Poporului“, care a împlinit un rol important în pregătirea sufletească a Ardelenilor pentru unirea de la 1 decembrie 1918.

La catedră ca profesor, de pe amvon ca predicator şi ca scriitor-teolog în periodicele întemelte, profesorul de atunci Nicolae Bălan

a ridicat nivelul cultural științific al viitorilor preoți.

În tot timpul profesoratului a avut legături strânse cu personalitățile politice și culturale.

Marile evenimente naționale, urmate imediat după război au găsit scaunul mitropolitan al Transilvaniei văduvit.

În ordinea evenimentelor mari ce urmau după unire era și alegerea în scaunul mitropolitan a unei persoane care să corespundă noilor împrejurări de viață.

De la început opinia publică românească se fixase asupra profesorului de teologie Nicolae Bălan, iar în 14/27 februarie 1920, Congresul național bisericesc electoral l-a satisfăcut această dorință, alegându-l cu totalitate de voturi exprimate.

La 14 aprilie 1920, episc. Aradului Ioan Papp i-a făcut tunderea în monahism la mănăstirea Hodoș-Bodrog, ca a doua zi, la 15 aprilie, în capela episcopală din Arad să-l înalțe la rangul de protosințel și la 16 aprilie 1920, în cel de arhimandrit.

Arhieria a primit-o în Dumineca Pogorârii Duhului Sfânt, la 17/30 mai 1920, la Sibiu în catedrala mitropolitană în cadrul unei mărețe ceremonii la care au participat: mitropolitul primat al țării, împreună cu mai mulți episcopi.

Investitura s-a făcut la București în 4/17 iunie 1920.

Cu prilejul hirotonirii a rostit o impresionantă predică de program, accentuând că va conduce biserica pe linia progresului și că nu va da odihnă oaselor sale pînă nu va duce la îndeplinire reîntregirea bisericească a românilor din Transilvania — program pe care împrejurările ultimului deceniu l-au ajutat să-l vadă îndeplinit.

La Rusaliile acestui an s-au împlinit deci 35 ani de arhipăstorie a mitropolitului Nicolae Bălan, iar la 1/14 august urmau să se plinească 50 ani, o jumătate de secol, de cînd a fost numit profesor și și-a început activitatea în slujba bisericii.

Evenimentele, aproape unice în istoria bisericii noastre, urmau să fie comemorate în octombrie c., cum se cuvenea.

Dar Bunul Dumnezeu, care ține în mîna Sa firul existenței omenești, a chemat cu ceva mai înainte la Sine pe arhipăstor, care sfînd pe scaunul unor vrednici înaintași a dat Bisericii sale din Transilvania gloria la care o îndreptățește trecutul său de luptă și credincioșie.

De pe culmea unei jumătăți de secol de activitate în slujba bisericii viitorul va putea descifra cu ușurință țarinile în care providențialul sămănător a aruncat sămînța ce a rodit însuși.

Recunoștința noastră e constrînsă să însereze aici numai o schemă a desfășurării pămîntești a marelui dispărut.

1. Mitropolitul Nicolae a fost un om de cultură. A iubit cartea, nu ca librarul care vede în ea un mijloc de cîștig, nici ca bibliofilul care e pasionat de ediții și cantitate, ci ca pe o putere cu care poți alunga răul, ignoranța, întunecul — ca pe un mijloc prin care oamenii se pot ridica de la instinct spre zările spiritualității.

Cultura i-a fost motorul care a generat atît de variate și frumoase activități.

Ea l-a mînat să se dăruiască în aproape o mie de studii, articole, recenzii, etc.; ea l-a sfătuit să susțină pe profesorii și preoții care doreau să-și îmbogățească cunoștințele la universitățile din țară și străinătate. Ea l-a luminat în alegerea unui select corp didactic și tot de aici pleacă grija pentru școlile teologice. — Mitropolitul Nicolae a dorit și a făurit un cler luminat și la înălțimea cerințelor credincioșilor și nevoilor vremii.

Fructul acestei nobile pasiuni se poate identifica ușor în Sibiul ortodox. „Revista Teologică“, „Biblioteca Bunului Păstor“, „Lumina Satelor“, „Foaia Bunului Creștin“, „Telegraful Român“ apoi seriile de cărți: Didactică, Teologică, Popasuri Duhovnicești și Veniți la Hristos sînt martorii irecuzabili ai unei epoci luminoase de cultură teologică ce va purta desigur numele marelui dispărut.

2. Restauratorul episcopatului transilvan. Starea de umilință a episcopatului ortodox transilvan creată în urma unirii din 1700 ia sfîrșit în timpul arhipăstoriei și datorită stăruințelor mitropolitului Nicolae.

Vechile episcopii ortodoxe, peste care vremea aproape că așternuse colbul uitării, sînt acum reînviute.

Vicariatul ortodox al Oradiei este ridicat în 1920 la rangul de episcopie. Vechile episcopii a Vadului, Feleacului și Goagiului renasc ca pasărea Phoenix la Cluj. Maramureșul — după 200 de ani, își capătă în 1938 la Sighet un episcop, iar Banatul primește în 1938 o episcopie la Timișoara, care anii trecuți a fost ridicată la rangul de mitropolie.

Pentru transilvănenii stabiliți în America se înființează o episcopie, subordonată la început Sibiului.

3. Apărătorul bisericii românești. În spatele acestor realizări au fost desigur suficient de amărăciuni.

Biserica transilvană înregistrează trei dintre ele de-o gravitate excepțională.

Catolicismul profitînd de dezamățul politic de după primul război, a reușit să-și impună un regim preferat față de biserica ortodoxă prin Concordatul din 1927, Legea Generală a Cultelor din 1928 și acordul de la Roma din 1932.

Episcopatul ortodox, avînd în frunte pe mitropolitul Nicolae a dus o luptă gigantică, dar fără izbîndă, contra acestor legiferări nedrepte și infiltrații străine.

Discursurile rostite cu aceste prilejuri la Senat, dintre care unul a finit peste trei ore, ne arată pe mitropolitul Nicolae ca pe un apărător neînfriecat al drepturilor bisericii strămoșești, ca pe o conștiință preocupată mereu de mai multă dreptate pentru poporul românesc.

4. Restauratorul monahismului ardelean. O altă rană care trebuia vindecată era situația monahismului transilvan.

Lichidat aproape total prin împilare și prin tunurile generalului Bucow, în 1761, monahismul transilvan care a fost secole de-a rîndul făclierul credinței strămoșești, reînvie la viață nouă sub arhipăstoria mitropolitului Nicolae.

Ca profesor seminarial făcînd o excursie la mînăstirea de la Sîmbăta-de sus, singura care-și mai păstra zidurile, dar pe care se înălțau mesteceni și brazi, face legămînt să dea vieții acest locaș de închinare. În 1926 împărțesește într-o pastorală către clerul și poporul din arhidieceză gîndul de-a restaura istorica mînăstire. Zece ani de zile strîngînd mereu bani din ai săi și de la credincioși a urmărit cu emoție crescîndă învierea din morți a acestei mînăstiri. În 1937, la Izvorul Tămăduirii, s-a făcut cu mare ceremonie sfințirea primei mînăstiri din arhidieceza Sibiului.

Gîndul care l-a preocupat în legătură cu această mînăstire era să așeze acolo o tiparniță în care să se tipărească cărți de zidire sufletească; să facă apoi un cămin pentru preoții bătrîni, o școală de călugări misionari și o școală de pictură bisericească.

Dumnezeu i-a ajutat să înjghebeze numai un cin călugăresc de elită, din rîndul căruia s-au recrutat deja cîțiva episcopi, profesori de teologie, arhimandriți și călugări luminați.

5. Reîntregitorul Bisericii transilvane Reîntregirea Bisericii românești, a fost unul din punctele program afirmate cu prilejul înscăunării sale din 17/30 mai 1920. Deplin cunoscător al împrejurărilor grele care au determinat ruperea în două a trupului bisericii transilvane în 1700, precum și al pericolului ce-l prezintă în vremea noastră această scindare, mitropolitul Nicolae n-a încetat de atunci să fie stegarul înfrățirii și refacerii unității bisericești în acest colț de țară.

În 1923 cu prilejul dezbaterilor Constituantei a avut prima ocazie mare de a prezenta fraților de dincolo problema unității noastre religioase. Lui îi revine meritul de a fi introdus atunci în sfera preocupărilor publice ale Romîniei problema întregirii religioase.

În 1928 cu prilejul discuțiilor la proiectul de lege pentru regimul cultelor a făcut din problema unității religioase punctul central în jurul căruia s-a dus cea mai mare bătălie a conștiințelor românești. Prin înălțimea gîndirii, prin argumentarea obiectivă și sprinteneala replicii, discursul rostit atunci de mitropolitul Nicolae a adus o victorie netă bisericii noastre.

Un an mai tîrziu, cu prilejul încheierii Concordatului cu Vaticanul, mitropolitul Nicolae face o declarație solemnă în ședința Senatului în care demască nedreptatea ce se face bisericii ortodoxe și caracterul prozelitist al catolicismului. Marea simpatie ce și-a creat în rîndurile clerului — care vedea în ierarhul sibian pe apărătorul autentic al credinței străbune și în rîndurile poporului care vedea în el pe apărătorul ființei sale, n-au putut împiedeca acceptarea acestei legi. Corupția și lipsa de patriotism au fost mai puternice decît adevărul.

Au trebuit să vină alte vremi, în care instigația din afară nu se mai putea face, ca frații din strana sfîngă să se reîntoarcă la biserica străbună.

Ziua de 21 octombrie 1948, adică la 250 de ani, dela ruperea unității sufletești a Ardealului, a adus magului de la Sibiu, cel mai mare dar al Providenței, unitatea bisericească transilvană, pentru care a militat și luptat în prima tranșee din tinerețele sale.

6. Luptător pentru pace.

Sînt oameni care poartă în desaga bătrînețelor un suflet tînr pregătit pentru acte eroice. Mitropolitul Nicolae a fost dintre aceștia.

Fire pătrunzătoare, care nu se lasă condus de aparențe, Mitropolitul Nicolae a identificat încă din 1944 cauzele care învrăjbesc popoarele de azi și care promovează războiul.

Se pune deci de atunci, cu elan de tînr, în slujba păcii.

În cuvîntarea rostită în acel an cu prilejul adunării eparhiale fixează condițiile necesare pentru existența păcii și anume: 1. libertate indivizilor și popoarelor, fără de care nu există ordine în lume. „În nici un caz nu se poate recunoaște acea teorie în care s-a codificat egoismul și orgoliul rasist, teorie după care unele neamuri ar avea privilegiul la o existență mai largă în baza unei pretense superiorități numerice sau de calitate“. („Pentru Pace“) 2. dreptatea. „Toate neamurile, mari sau mici, vor trebui să primească ceea ce li se cuvine în baza drepturilor lor sfinte și să se bucure de aceleași drepturi la existență, la onoare și la bunurile materiale ale lumii. De asemenea trebuie realizată o mai deplină dreptate socială.

Trebuie să dispară inegalitățile externe atît de izbitoare în repartizarea bunurilor între indivizi și familii.

Munca va trebui așezată în drepturile ei și în cinstea ei deplină, ca factor determinant esențial în repartizarea bunurilor dintre indivizi“. („Pentru Pace“, p. 12).

Astfel înțelegea mitropolitul Nicolae problema păcii. De atunci a trecut un deceniu.

La orizont așteptorii la război îngrămădeau din ce în ce mai mult norii prevestitori de furtună. — El n-a disperat. A scris articole, a trimis pastorale și a ținut cuvântări, în care și-a legat clerul și credincioșii de această supremă valoare, de PACE, convins fiind că lupta pentru pace a popoarelor va birui.

Acesta era ierarhul, care în ținută de patriarh biblic, a condus în vremi neobișnuite corabia bisericii spre liman.

„Dacă Dumnezeu mi-ar fi dat posibilitatea să trăiesc în oricare epocă a istoriei noastre, eu tot pe aceasta aș fi ales-o“. Sunt cuvintele pe cari le-a repetat cu diferite ocazii și din cari se desprinde bucuria de-a fi martorul și în parte făuritorul unor evenimente cu adânci și binecuvântate repercursiuni în viața poporului și a Bisericii românești.

Păstorul care de pe înălțimi rar atinse a dominat cu masiva-i personalitate peste trei decenii cerul Transilvaniei și al Bisericii românești, a fost chemat la nemurire în ziua Schimbării la față.

La mânăstirea Brncoveanu, pe care el a înviat-o din morți, în cripta din biserică, se odihnește până la a doua venire, corpul care a sălășluit sufletul unui mare ierarh, după care plîng deopotrivă clerul și credincioșii ortodocși.

Veșnică să-i fie pomenirea!

Telegrame de condoleanțe

(Urmare din pag. 7)

Stilp al ortodoxiei, precursor al unificării Bisericii românești, mitropolitul Nicolae Bălan mort ne unește cu recunoștină pe toți în doliul Bisericii. Veșnica lui pomenire.

Protopop stavrofor
Ștefan Gheție, Tg. Lăpuș

* * *

În numele clerului și poporului drept credincios din protopopiatul Sighișoara exprimăm adânci regrete și sincere condoleanțe pentru adormirea în Domnul atât de neașteptată a Marelui Ierarh Nicolae.

Protopop Dobre Sabin

* * *

Smerit în genunchi înalt și eu rugăcluni către Dumnezeu pentru odihna sufletului Marelui Mitropolit Nicolae.

Preot Nicolae Dima
Ploești

* * *

Credincioșii Bisericii din parohia ortodoxă română Făgăraș, adânc mișcați de trecerea la cele veșnice a Marelui nostru arhiepiscop și mitropolit Nicolae Bălan își pleacă smeriți ganunchii în venerată rugăclune, rugînd pe Tatăl cel ceresc să-i dăruiască veșnică odihnă.

Protopop T. Ciocăneala și
Protopop Chereșteșiu

* * *

Vă transmitem condoleanțele noastre și ale credincioșilor noștri în urma morții iubitului și vrednicului nostru arhipăstor pentru a cărui pierdere suntem profund îndurerăți.

Preot Alexe Apafi

* * *

Ca unul care am fost, preot și credincios, fii suleștești al marelui arhiepiscop și mitropolit repausat în Domnul, sintem alături de acei care plîng dureroasa despărțire. Veșnica lui pomenire.

Preot Ioan Ciurea
Poiana Sărată Tg. Ocna-Bacău

ARHIEPISCOPIA
ORTODOXĂ ROMÂNĂ
DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

Nr. 5308/955

Prea Cucernici Protopopi, Cucernici Preoți și Diaconi, Iubit popor credincios al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu,

Cu profundă durere Vă aducem la cunoștință trista știre, că mult iubitul nostru arhipăstor, Arhiepiscopul și Mitropolitul

Dr. Nicolae Bălan

a încetat din viață în mod subit azi la ora 12^{1/4}, după ce a participat la Sf. Liturghie din Capela mitropolitană și după ce a primit audiențele programate în acea zi.

Consiliul arhiepiscopesc, întrunindu-se în ședință plenară, a luat măsurile de lipsă pentru o demnă înmormîntare a vrednicului arhipăstor și vine prin aceasta a Vă invita pe toți: cler și credincioși, a Vă face părtași durerii sale și această durere a o exprima și prin semnele din afară, prin care credincioșii își arată iubirea lor neșarmurită către iubitul lor părinte.

De aceea Consiliul nostru arhiepiscopesc dispune în privința aceasta următoarele:

1. După primirea acestei Circulare, la toate bisericile din Arhiepiscopia noastră se vor trage clopotele, dimineața, la amiază și seara timp de 5 zile.

2. În Duminică din 14 august 1955 se va face în toate bisericile noastre parastas solemn întru amintirea fericitului Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae, la care vor asista credincioșii.

3. Parastasul se va repeți la 40 zile, la o jumătate de an și la un an, socotite dela data morții, 6 august 1955.

4. Pînă la întregirea scaunului arhiepiscopesc-mitropolitan:

a) la sf. Liturghie, ectenia pentru morți, se va pomeni numele Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae;

b) scaunul arhiepiscopesc din biserică (unde se află un asemenea scaun) se va ținea învelit în negru;

c) la ecteniile pentru cei vii se va pomeni numele:

Preafericitului Patriarh Justinian.

În sfîrșit Vă mai aducem la cunoștință, că pentru durata văduviei scaunului arhiepiscopesc-mitropolitan, conform normelor din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, conducerea Arhiepiscopiei o va avea locțiitorul numit de I. P. S. Patriarh Justinian, iar agendele administrative curente se vor purta de Consiliul nostru arhiepiscopesc, — cărora clerul și credincioșii sînt invitați a le da ascultarea cuvenită.

Sibiu, din ședința plenară a Consiliului arhiepiscopesc, ținută la 6 aug. 1955.

Protopop stavrofor

Traian Belășcu,

vicar-arhiepiscopesc

Protopop

Ioan T. Munteanu

secretar-consilier arhiepiscopesc

Credincioșii ortodocși din parohia ortodoxă Belni, cu profundă durere aducem cu prisos omagiu prea iubitului nostru arhipăstor și mitropolit Dr. Nicolae Bălan, care a trecut în ceata dreptilor după 35 de ani de înțeleaptă și rodnică arhipăstorie în vom urma pilda și vom păstra nemuritoare amintirea. Dumnezeu să-l așeze în ceata aleșilor săi.

Preot Florea

Din aceste telegrame de condoleanțe rezultă participarea largă a Bisericii noastre, ierarhie, cler și credincioși și a reprezentanților vieții publice la durerea încercată de arhiepiscopia noastră prin încetarea din viață a înalt Prea Sfințitului nostru Mitropolit Nicolae, ca și deosebita prețuire de care s-a bucurat pretutindeni adormitul în Domnul.

T. R.

Consiliul Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba Iulia și Sibiu, cu adîncă durere aduce la cunoștință clerului și credincioșilor din această Arhiepiscopie, precum și tuturor rudeniilor, cunoscuților și celor ce l-au prețuit și stimat în viață, că vrednicul și veneratul Arhipăstor

Dr. NICOLAE BĂLAN

Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba Iulia și Sibiu
și
Mitropolit al Ardealului

a adormit în Domnul azi, Sîmbătă, 6 August 1955, orele 12¹⁵ — ziua praznicului Schimbării la Față a Domnului — după ce a participat la Sf. Liturghie din Capela mitropolitană și după ce a primit audiențele programate pentru această zi, în vîrstă de 73 ani, încununat de o rodnică și bogată activitate în slujba Bisericii noastre și a Patriei.

Prohodirea se va săvîrși în ziua de Marți 9 August orele 10 a. m. în Catedrala mitropolitană, de unde în aceeași zi rămășițele pămîntești ale Înaltului Ierarh vor fi transportate cu mașina la Sf. Mînăstire Brîncoveanu din Sîmbăta de sus (Făgăraș), unde vor fi depuse spre veșnică odihnă.

Binecuvîntată și veșnică să-i fie pomenirea!

Sibiu, la 6 August 1955.

Consiliul Arhiepiscopesc

Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, care v-au grăit vouă cuvîntul lui Dumnezeu, la al căror sfîrșit al purtării privind, să le urmați credința.

Evrei 13, 7.

Fericiți cei curați cu inima că aceia vor vedea pe Dumnezeu. Mt. 5, 8.

PACEA

Cînd din lumea nevăzută
Coborîtu-s-a Mesia,
Jos, sub steaua apărută,
Îngerii cîntau cu mia:
„Slavă-ntru cei de sus,
Pace pînă la Apus”.

Iar la multele noroade
Cînd le propoveduia
Ca să dea cuvîntu-I roade,
Cu blîndețe le grăia:
„Fericit de cel ce face
Între oameni numai pace”.

Și-apoi, cînd cu slavă mare
S-a-nălțat la ceruri sus,
La apostoli spre-alinare
Aceste vorbe El le-a spus:
„Pe pămînt de ați rămas,
Pacea-Mi sfîntă Eu v-o las”.

Dacă deci Mintuitorul
Numai „pacea” a iubit,
Și nouă la tot poporul
Ne rămîne de grăit:
„Dumnezeule prea Sfinte,
Dă-ne „pace” pe pămînt”.

Lucian (Nicula)

Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvîrșit, credința am păzit;

De acum mi s-a gătit cununa dreptății, pe care mi-o va da Domnul, Judecătorul cel drept... II Tim. 4, 7—8.

Amin, amin grăesc vouă: celce ascultă cuvintele Mele și crede Celui ce M-a trimis pe Mine, are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte la viață. In. 5, 24.

Biserica

în slujba păcii și a înfrățirii între oameni

Conferințele noastre interconfesionale, cu activitatea lor în lupta pentru apărarea păcii și a înfrățirii între popoare, au început să-și arate roadele și în mijlocul populației dela sate.

Este îndeobște știut, că în multe din comunele noastre cu populație mixtă de confesiuni diferite, era o atmosferă de neîncredere sau vrajbă între naționalități și confesiuni, întrefînută de cele mai multe ori de oamenii politici din trecut.

Nu tot așa stau lucrurile acum. Vom da aici un singur exemplu: în comuna Tărlungeni din Raionul Stalin, datorită inițiativei și dorinței de colaborare a preoților I. Bărbat, ortodox și St. Mezei, evanghelic, s-a dus o acțiune de apropiere, înfrățire și colaborare între locuitorii comunei. În toate acțiunile cu caracter social și gospodăresc local, preoții sprijinesc acțiunile organelor locale spre deplina mulțumire și binele comun al sătenilor. Începînd din anul trecut colaborarea s-a extins și pe tărîm religios începînd a se cunoaște și prețui reciproc. Fiind invitat de preotul evanghelic, părintele Iancu Bărbat împreună cu o seamă de credincioși a luat parte la un serviciu religios în biserica evanghelică și a predicat în limba maghiară, ceea ce a plăcut mult credincioșilor de ambele confesiuni.

La o lună de zile după aceea Păr. St. Mezei, împreună cu credincioșii săi a întors vizita, predicînd în limba romînă despre credință. În seara zilei de Rusalii din acest an, Păr. I. Bărbat a fost invitat împreună cu credincioșii săi la biserica evanghelică, unde a predicat despre bucuriile și necazurile vieții, stăruind asupra datoriei credincioșilor de a împlini voia lui Dumnezeu în toate împrejurările vieții.

În ziua de 12 Iunie Pr. St. Mezei, împreună cu credincioșii săi, aproape o sută, a participat la sfînta Liturghie, la care a fost invitat și corul bisericii „Sf. Treime” din orașul Stalin, condus de profesor Diaconu Gh. La sfînta Liturghie a predicat Pr. Dr. Vasile Coman despre datoria creștinilor de a se iubi unii pe alții și de a trăi în unire și pace. În cadrul concertului religios a vorbit Pr. St. Mezei, filcuind și actualizînd pilda Samaritanului milostiv. Tuturor a mulțumit preot Iancu Bărbat.

Asemenea întruniri și manifestări contribuie nespuse de mult la înfrățirea tuturor credincioșilor din comunele noastre. Este un început vrednic de a fi continuat și urmat și de alții.

Sf. Mînăstire dela Sîmbăta de sus, locaș de veșnică odihnă a mitropolitului Nicolae